

NR. 4 - 2018 - 29. ÅRGANG

Senioren

«Se, jeg forkynner
dere en stor glede ...»

Odd-Henrik Olsen

Dette er en opplevelse som mange mennesker har hatt gjennom tiden. Første gangen vi leser om det, er en episode da Jesus var 12 år gammel. Familien hadde vært til påskefeiring i Jerusalem, og på veien hjem oppdaget Maria og Josef at Jesus ikke var i reisefølget. Det gikk tre dager før de fant ham. Maria ga da uttrykk for hvordan de tre dagene hadde vært for henne: «Barnet mitt, hvorfor har du gjort dette mot oss? Din far og jeg har lett etter deg og vært så redde» (Luk 2,48).

Når Jesus blir borte, får redselen, frykten, innpass. Men det gikk over for Maria og Josef da de fant ham igjen. «Og Jesus gikk fram i alder og visdom. Han var til glede for Gud og mennesker» (Luk 2,52).

21 år senere var det en annen Maria som ga uttrykk for fortvilelse over at Jesus var blitt borte. Ikke nok med at han var død og begravet, men da de kom til graven for å salve ham, var han også borte fra graven. «De har tatt min Herre bort, og jeg vet ikke hvor de har lagt ham» (Joh 20,13), var henne fortvilte utbrudd.

I neste øyeblikk møtte hun Jesus, han ga seg til kjenne for henne, og da ble sinnsstemningen totalt forandret. Nå var det glede og begeistring: «Jeg har sett Herren!» (Joh 20,18).

Vi ser et mønster: Når Jesus blir borte, blir alt fortvilt og meningsløst. Når Jesus er på plass igjen, blir det trygghet og glede.

I våre dager – snart 2000 år senere – er det

mange som sier det samme: «Jesus er blitt borte.» Det blir veldig tydelig, spesielt nå som julen nærmer seg. Tradisjonelt har julen vært både en religiøs og kulturell høytid. En tid der vi minnes at Jesu fødsel i Betlehem ikke bare er en historisk begivenhet, men en begivenhet med gjennomgripende betydning for hele menneskeheten. Julesanger handlet en gang om at «Et barn er født i Betlehem» og «Barn Jesus i en krybbe lå». Nå er det langt både mellom julekrybber med Jesusbarnet og engler og mellom kristne julesanger. Nå er det nisser og «All I want for Christmas». På skolen lærte vi at «God jul» på engelsk heter «Merry Christmas». Nå heter det «Happy Holidays», for ordet «Christmas» er ekskluderende. Tenk på alle de som ikke tror på Jesus. Jo, jeg tror ikke at vi tar for hardt i når

vi sier at Jesus er blitt borte fra julen. Men nå har vi som adventister aldri lagt stor vekt på julen, med argumentet om at vi jo ikke vet når på året Jesus ble født. Så at Jesus er blitt borte fra julefeiringen, er det vel ikke så mange av oss som tar så veldig tungt. Det som vil være en langt større tragedie, er hvis Jesus ble borte for oss etter julefeiringen, i den hverdagen som da venter. At dagene med sine bekymringer og utfordringer og impulser skal ta hele oppmerksomheten og alle kreftene, slik at det ikke blir rom for ham i vår hverdag. At han blir borte fra oss – fra våre liv. Det ville være tragisk! ■

vi sier at Jesus er blitt borte fra julen. Men nå har vi som adventister aldri lagt stor vekt på julen, med argumentet om at vi jo ikke vet når på året Jesus ble født. Så at Jesus er blitt borte fra julefeiringen, er det vel ikke så mange av oss som tar så veldig tungt. Det som vil være en langt større tragedie, er hvis Jesus ble borte for oss etter julefeiringen, i den hverdagen som da venter. At dagene med sine bekymringer og utfordringer og impulser skal ta hele oppmerksomheten og alle kreftene, slik at det ikke blir rom for ham i vår hverdag. At han blir borte fra oss – fra våre liv. Det ville være tragisk! ■

vi sier at Jesus er blitt borte fra julen. Men nå har vi som adventister aldri lagt stor vekt på julen, med argumentet om at vi jo ikke vet når på året Jesus ble født. Så at Jesus er blitt borte fra julefeiringen, er det vel ikke så mange av oss som tar så veldig tungt. Det som vil være en langt større tragedie, er hvis Jesus ble borte for oss etter julefeiringen, i den hverdagen som da venter. At dagene med sine bekymringer og utfordringer og impulser skal ta hele oppmerksomheten og alle kreftene, slik at det ikke blir rom for ham i vår hverdag. At han blir borte fra oss – fra våre liv. Det ville være tragisk! ■

Trygve Andersen

HØSTTREFFET I MJØNDALEN

«Å møte Gud i Bibelen»

Siste dag i september var det igjen duket for høsttreff i Seniorforeningen, denne gangen i Mjøndalen, hvor vi alltid blir tatt godt imot, og de har jo fått en nydelig kirke. Og seniorenne strømmet til fra alle kanter; det er hyggelig å møte hverandre, hver gang.

Odd-Henrik ønsket oss velkommen, og Reidar Kvinge innledet med en andakt. Han ga oss bl.a. fem gode råd for «daglige vaner for et bedre liv». Litt fellessang var det også, og det bringer oss jo alltid i god stemning og klare til å åpne oss for Guds ord. Reidar var for øvrig med oss hele dagen, som lydtekniker. Og Rolf Angelsen hadde meldt seg til å ordne teknikken for bildene, og det er vi takknemlige for. Det er ofte litt problemer med lyd og bilde for oss «amatører», så det er godt å ha med noen som kan dette.

Vi hadde denne gangen invitert Paul Birch Petersen igjen, han var jo hovedtaler på sommerstevnet for et par år siden. Jeg tror alle syntes det var et godt gjensyn/gjenhør. Han hadde vært hovedtaler dagen før ved høstmøtet i Oslo, og kom altså til Mjøndalen for å dele flere

>>

Reidar Kvinge innledet med andakt. Han ga oss bl.a. gode råd i form av «fem daglige vaner for et bedre liv».

av sine tanker med oss der. Hans tema var et av kristendommens mest sentrale, om å møte Gud og bli kjent med ham som person, gjennom bibelstudium og bønn.

Etter hans første foredrag var det tid for middag, og med den gode lokale kokk, Thomas Broomé, og hans hjelpere, ble det et høydepunkt. Maten var nydelig, og stemningen god. Praten gikk livlig, det sosiale er viktig. Etter den friske fruktdesserten fikk Thomas og helperne stor og fortjent applaus.

Etter maten hadde Paul Birch et foredrag til, og han klarte å holde oss våkne selv om det var rett etter en bedre middag.

Det siste foredraget sto Wenche Noddeland for. Hun representerte Skogli, som nylig feiret 70-års jubileum. Hun hadde satt sammen en historisk bildeserie fra hele perioden, og fortalte om både begynnelsen rett etter krigen og hele den interessante driftsperioden frem til i dag. Mange av oss kjenner jo denne historien og personene i den litt fra før, men det var veldig interessant å se og høre om det igjen.

Dagen ble rundet av med litt kaker og forfriskninger, også det frembrakt av de samme lokale krefter som middagen. Vi takker hjertelig for innsatsen – uten god mat blir ikke et slikt treff vellykket. ■

stemningen var god...

Wenche Noddeland tok oss gjennom Skoglis historie, fra starten etter krigen og gjennom de sytti årene fram til i dag.

HØSTTREFFET I MJØNDALEN

Vi hadde på nytt invitert Paul Birch Petersen som taler. Jeg tror alle mente det var et godt gjensyn/gjenhør.

... og maten var nydelig

VÅRTREFFET blir søndag 28. april 2019, på Tyrifjord. Sett av datoen! Mer informasjon i neste nummer.

JEG ER OG MIN EKSISTENS

Reidar Larsen

I forrige nummer av *Senioren* skrev jeg om den minste bokstaven i det hebraiske alfabet, *yodh*, og dens store betydning som første bokstav i begrepene som har med Guds folk i Det gamle testamentet å gjøre. Dette berører både kirken generelt og hver enkelt av oss spesielt.

Betraktningen her gir et videre perspektiv på dette i forbindelse med Guds navn, Jehova, og hver enkelt av oss. På engelsk gjengis de fire hebraiske bokstavene for Guds navn som YHWH, på norsk JHWH. Se 2 Mos 3,14 og spesielt fotnoten til verset (overs. 2011). Vi leser her at navnet betyr *Jeg er*, og slik er det tradisjonelt gjengitt i bibeloversettelser, uansett språk. *Andrews Study Bible* sier at JHWH også kan oversettes i futurum, det vil si i en framtidrettet form, og da blir det *Jeg vil være alt det Jeg vil være*.¹ Det forteller meg at på samme måte som Gud var nær Israel i gammeltestamentlig tid vil han være det for sitt folk i dag. Guds navn er derfor ikke bare et uttrykk for hans evige eksistens, men aller viktigst et uttrykk for hans ønske om en nær og fortrolig tilstedeværelse i våre liv. Men hvordan kan vi huske dette til enhver tid, og hvordan kan det bli en realitet?

Å gi et fullstendig svar på spørsmålet er kanskje ikke så lett, men kanskje følgende kan hjelpe oss å forstå hva det innebærer og ta det eller de valg som er nødvendig. Det vil være en livsprosess med mange små steg og avgjørelser som hver av oss må følge opp for fremtiden.

Du har sikkert lagt merke til at jeg har sitert

eller hentet tanker fra Jonathan Cahn. Han er jøde og kristen og har stor kunnskap om jødedommen. Han er dyktig til å utlegge og forklare hvordan jødernes religion skal forstås, og hvilken betydning den har for den kristne tro på mange områder. Hans betraktninger er enkle og forståelige. Han sier at vi alle nevner Guds navn hver gang vi presenterer oss selv, f.eks. «jeg er – Reidar». Skeptikerne mener kanskje at det er feil, vi sier vanligvis bare navnet vårt og dropper «jeg er». Det er nok riktig i mange tilfeller, men om vi ikke sier dem er de likevel underforstått. Vi bruker også ordene i andre sammenhenger når vi snakker om oss selv, i både positive og negative opplevelser – «jeg er glad» eller «jeg er nedtrykt». *Jeg er* er en påminnelse om Guds navn og den nære tilstedeværelsen som han ønsker.

I tillegg peker Cahn på at vi alltid må si Guds navn først, før vi sier vårt eget. (Om det er tilfelle i alle språk, vet jeg ikke, men i svært mange er det slik.) Poenget er at Gud alltid har vært der, og etter hans eksistens følger vår. Derfor kommer han først, og vi må sette ham først i våre liv og alt det vi er. Det er livets hemmelighet.²

Når Paulus taler til athenerne, sier han: «Av ett menneske har han skapt alle folkeslag ... Han er jo ikke langt borte fra en eneste av oss. For det er i ham vi lever, beveger oss og er til» (Apg 17,26-28). Derfor må vi også la Gud, den allmektige, som er kjærlighet, ha en aktiv rolle i våre liv. Tenk på det hver gang du sier hans navn – *Jeg er*. ■

Hva tante Ruth fortalte

om hvordan IVERSEN-FAMILIEN ble en del av ADVENTIST-FAMILIEN

Erik Iversen har sendt oss denne historien, som han har funnet etter sin tante, Ruth Jordal (født Iversen).

Edvard Iversen

Edvard Iversen var født 17. februar 1870, og han kom fra Eskedal ved Grimstad. Sofie Helgesdatter Jacobsen var født 26. september 1869, i Tjorsvåg ved Flekkefjord. Disse to er Ruths foreldre, og Eriks besteforeldre.

Sofie og Edvard reiste begge til Amerika for å søke lykken der. Edvard i 1888 og Sofie i 1892. De kjente ikke hverandre.

Edvard jobbet hos sin bror, som var entreprenør i Brooklyn. Sammen med en venn gikk Edvard i metodistkirken i Brooklyn. Denne vennen, som het Andreas, holdt på å gjøre i stand et hus til sin kone, som skulle komme over fra Norge. Andreas kjente Sofie, og hadde hjelp av henne med å ferdigstille huset. Andreas hadde fortalt Edvard om den unge damen som hjalp ham med huset, og Edvard fikk lyst til å treffe henne.

Han hadde bedt Gud om å hjelpe ham å finne en god hustru, helst en som var god til å synge. Han hadde hatt en drøm om at han kom inn i en koselig stue, og på en gardintrapp sto en ung dame og hang opp rene gardiner. Hun sang en vakker sang mens hun arbeidet.

En dag besøker han Andreas i det nye huset, og når han kommer inn, hører han en vakker sang fra stuen. Han går inn, og der ser han Sofie stå på en trappestige og henge opp gardiner. Med det samme husket han drømmen.

De ble fort glad i hverandre og var sikre på at Gud hadde ført dem sammen. Noen måneder etter giftet de seg, det var i 1893. Deres første sønn, Samuel, ble født 9. oktober 1894.

Mens Edvard og Sofie bodde i Brooklyn, fikk de besøk av en mann som gikk og solgte fisk. Mannen var fra

Flekkefjord og Sofie hadde gått i samme klasse som han. Hun syntes det var hyggelig å treffe kjentfolk og ville bestille fisk to ganger i uken, tirsdag og lørdag. Han ville gjerne ha henne som fast kunde, men han kunne ikke på lørdag, sa han, da hadde han helg og gjorde ikke noe arbeid. Sofie ble forbauset og sa: «Men hva er det for noe du har kommet bortifra?» Han sa: «Guds ord sier at du skal holde den 7. dag hellig, det er et av Guds ti bud.» Sofie hadde stor re-

Sofie og Edvard Iversen med barna Esther og Samuel.

spekt for det som står i Bibelen, så hun ville gjerne vite noe om syvendedagsadventistene; hun hadde aldri hørt om dem før. Han fortalte da at en mann ved navn Peder Hoen holdt bibellesninger med folk som var interessert i Guds ord, og spurte om hun ville han skulle besøke dem. Det ville de gjerne, sa hun. Peter Hoen kom, han var norsk, fra Ringerike. Han holdt et bibelstudium med dem om Jesu gjenkomst, og Edvard og Sofie ble meget glad for det de hørte den kvelden. Sofie ville gjerne høre mer, men Edvard var mer tilbakeholdende, så han sa at det var ikke nødvendig. De hadde Guds ord og leste mye i Bibelen. «Ja», sa Peder Hoen, «hvis dere vil love meg å lese Bibelen og

følge det som står i den, så har jeg ikke mere å gjøre her.» Edvard lovet det, og ga ham hånden som bekreftelse. Sofie var lei seg, hun syntes ikke Edvard skulle ha vært så avvisende. «Han kommer nok igjen,» sa Edvard, «slike folk gir seg ikke så lett.»

Det gikk en tid, men Peder Hoen kom ikke tilbake. Da begynte Edvard å bli urolig og tenkte på løftet han hadde gitt. Jo mer han leste, desto mer urolig ble han, for han kom stadig til noe om sabbaten i Bibelen. Men en dag leste han hva Paulus skriver i Rom. 14,5, at det var det samme hvilken dag en holdt hellig. Han følte seg glad, for nå var det ikke lenger nødvendig å tenke på sabbaten. Da var det som om en stemme sa til ham: «Hvorfor er du så glad? Er det for å slippe å gjøre Guds vilje? Den som elsker meg, holder mine bud.» Og han ble like urolig igjen.

Så bestemte han seg for at så snart han hadde spart litt opp for å klare utgiftene, og når han fant seg en ny jobb, så ville han holde Herrens hellige dag, sabbaten. Han var arbeidsformann hos broren, og hver lørdag måtte han betale ut lønninger til arbeiderne. Han var sikker på han måtte slutte i jobben hvis han ikke kunne jobbe på lørdag.

En lørdag morgen mens han gikk til arbeidet, var det som om en sa til ham: «Det du tjener ved å arbeide på sabbaten, kan gå ut igjen til doktor og medisiner hvis gutten din blir syk.» «Det kan ikke være fra Gud,» tenkte han, «Gud tvinger ingen.» Men hele formiddagen var han urolig. Så kom han hjem til middag og ringte på som han pleide. De hadde en avtale om at han skulle ringe på, så skulle Sofie komme ut sammen med Samuel, sønnen. Men ingen kom ut, så da gikk han inn og spurte urolig: «Er Samuel syk?» «Ja, han ble syk rett etter at du gikk i morges. Jeg

har holdt ham i armene hele tiden.» Edvard ble så ute av seg, men sa ikke noe. De fikk tak i doktor og medisiner, og da gutten ble rolig og sovnet, fortalte Edvard hva han hadde opplevd om morgenen. Da sa Sofie: «La oss begynne med det samme.» De knelte ned ved guttens seng, og fra den dagen holdt de sabbaten hellig resten av livet, inntil de begge døde en sabbats morgen med 29 års mellomrom.

Sofie og Edvard Iversen flyttet tilbake til Norge i 1898, etter noen få år i Amerika. Edvard fikk kall til å være misjonsarbeider her, og de neste 7 årene jobbet han i samfunnets tjeneste i Kristiansand, Sandnes og Drammen. Deretter måtte han overta familiegården på Tromøya ved Arendal. Sofie og Edvard fikk sju barn, og var med på å danne grunnstammen i Arendal menighet. Edvard var forstander i 30 år. ■

Ruth (til venstre) arbeidet i mange år på brevskolen og som bibelarbeider.

GRÆD IKKE

*Græd ikke, mit barn! Ti jeg sover.
Nu striden er endt – det er over!
Jeg trengte så såre til hvilen.
Mitt barn! Giv ei rum for tvivlen.*

*Du vet at meg sykdommen plaget
Da mig førlighet helt var frataget.
Og litt træt var jeg også av striden.
Så jeg længes litt undertiden.*

*Gråt ikke mitt barn! Ti jeg sover.
Snart vågner jeg. Gud det jo lover!
Fra gravkammerets mørke jeg stiger
Og mørket for lyset viger!*

*Mitt barn! Se kun op mod det høie
Sku din Frelser med troens øie.
Vent på Jesus, ti han kommer jo snart.
Det viser profetiene så klart.*

*Nu min bøn er for altid forstummet.
Men jeg tror Gud den sidste fornummet.
Da i døden jeg bad: Herre saml os hos deg.
Led dem alle, ja alle på Evighets vei.
O måtte de blive en løse for din smerte,
Ti også for dem brast dit elskende hjerte.*

November 1928

Tante Ruth skrev en god del dikt. Dette skrev hun i november 1928, etter morens død samme år. Ruth var bare 17 år gammel.

Per de Lange

Sunnhetsbladet I ÅRENE FRAM MOT 1905

Sent om kvelden 29. juni 1905 bremsset en enslig syklist opp foran enkegrevinne Reventlows hus på St. Annae Plads nr. 9 i København. Han gikk stille inn i porten, satte fra seg sykkel og gikk opp trappen til 2. etasje, der den britiske chargé d'affaires Stephen Leech hadde sin leilighet. Et spørsmål ventet på ham: Vil du bli Norges konge?

Syklisten var prins Carl av Danmark. Spørsmålet kom fra Fritz Wedel Jarlsberg på vegne av den norske regjering. Samtalene fortsatte utover natten, før prinsen kom med sin berømte erklæring: «De må ta meg som jeg er. På viljen skal det ikke skorte.»

1905, med 7. juni-erklæring, selvstendighet og egen konge, var den lykkelige utgang på flere år med unionsstrid. Folkeavstemningen den 13. august demonstrerte samholdet, 368208 stemte ja, mot bare 184 nei-stemmer, foruten at 244765 stemmeløse kvinner skrev seg på støttelisten.

SUNNHETSBLADET OG UNIONSOPPLØSNINGEN

Det er i dette politiske farvannet at *Sunnhetsbladet* vokser fram mot 1905. Dr. Greve takket for seg som redaktør i desembernummeret i 1896, med en hilsen om bladets store betydning ved «at hjelpe og styrke den offentlige, den hjemlige og den personlige Hygiene og derved bidrage til, at der skabes mer Lykke og sandt velvære.» Man trengte en dynamisk redaktørstab som kunne utnytte mulighetene i tiden.

Valget falt på en ung dansk lege, Carl Ottosen, fra Vendsyssel i Nord-Jylland. Han hadde et nært faglig og sosialt forhold til Dr. John Harvey Kellogg fra Battle Creek Sanatorium, kjent blant annet for sin fødselshjelp for *Sunnhetsbladet* i

1881. Ottosen var nettopp kommet hjem fra eterstudier hos Kellogg. Han var full av drømmer og planer om folkehelsearbeid i Skandinavia. Å redigere *Sunnhetsbladet* oppfylte halve drømmen. Den andre delen kom gjennom en sykkeltur på Strandveien nordover fra København, som endte med etableringen av Skodsborg Badesanatorium. Carl Ottosens ansettelse som ansvarlig redaktør de kommende 45 år innledet *Sunnhetsbladets* Skodsborgperiode.

Carl Ottosens ansettelse som ansvarlig redaktør innledet Sunnhetsbladets Skodsborgperiode

FRIVILLIGHETSEKSPLOJONEN.

Det nye i foreningslivet mot slutten av 1800-tallet var å skape rikssammenslutninger. På 20 år steg antall nasjonale organisasjoner fra litt under 40 til 150. Etter formål fordeles de i tre grupper: 1) Ideelle organisasjoner som avholdsbevegelse, kristne organisasjoner og språkforeninger, 2) yrkesfaggrupper og næringsinteresser, inklusive kvinnebevegelse og de politiske partier og 3) fritidsorganisasjoner innen sport, underholdning og sosialt samvær.

Sunnhetsbladet fant naturlige brohoder innen flere av disse grupperingene, som kan forklare mye av den sterke veksten i abonnementstallet rundt århundreskiftet. Tema som mosjon, idrett, kosthold, avhold, kvinnehelse, barneoppdragelse m.m. ble behandlet i spaltene, samtidig som bladet fikk markedsføring gjennom relaterte organisasjoner. Ikke minst samarbeidet med «Foreningen til

Sundhedsplejens Fremme» ble til stor nytte.

Totalavholdsbevegelsen var inne i sin største vekst noen gang. Tidligere grupper med avhold bare fra brennevin forsvant. Blant de nye var godtemplarorganisasjonen IOGT, Norske Kvinders Totalafholdsselskab (nå Hvite Bånd), Norges Studerende Ungdoms Afholdsforbund, Blå Kors og Det norske Totalafholdsselskab (DNT). Oscar Nissen, *Sunnhetsbladets* redaktør fra 1886 til

1890, var også leder for DNT fra 1879 til 1888. I de samme ni årene vokste foreningen fra 7000 medlemmer fordelt på 60 lag til 83 000 medlemmer fordelt på 643 lokallag. I 1895 var det godt over 150 000 totalister i Norge. Veksten fortsatte fram mot den første verdenskrig, med kvart million avholdsfolk. Veksten var også knyttet til de lavkirkelige og frikirkelige vekkelsene. Metodister og adventister utgjorde avholdsbevegelsens kjer-

Skodsborg Badesanatorium

Det begynte så romantisk med en sykkel tur nordover fra København, langs Øresund. Halveis til Helsingør oppdaget den nydannede legen Carl Ottosen to villaer og noen kongelige staller til salg i Skodsborg. Han så muligheter for å oppfylle drømmene fra sin tid hos dr. John Harvey Kellogg i USA. Her skulle Nordens 'Battle Creek Sanatorium' utvikles. Gjennom det nystartede 'Nordisk filantropisk Selskab' ble bygningene kjøpt det samme år som Ottosen også ble redaktør for *Sunnhetsbladet*, i 1897.

Neste år ble institusjonen åpnet, med plass til knapt 20 kurgjester, for fysisk dietetisk behandling. Det var tunge tak til å begynne med, men Ottosens begeistring og støtten fra trofaste medarbeidere gav vekst. Ved 10-årsjubileet i 1908 var det plass til 100 kurgjester. Nye områder ble innkjøpt og flere bygninger satt opp. Særlig mellomkrigsårene var en rik vekstperiode, men også de første ti-årene etter krigen. Dr. Ottosen var sentral i tiltaket, med sitt nettverk innen faglige og frivillige kretser. Institusjonen ble både et fasjonabelt og faglig betydningsfullt møtested, omkranset av Øresund, bøskeskog og kongelig naturpark. Blant de norske kurgjestene kan nevnes Nina og Edvard Grieg.

I 1992 var tiden dessverre ute for Skodsborg Badesanatorium. Eierne, Adventistsamfunnet, gjennom Nordisk filantropisk Selskab, fant å måtte avvende eiendommen. Men da hadde Skodsborg i nesten 100 år vært et anerkjent kursenter, et arnested for liknede institusjoner i Norden og et faglig, kulturelt og åndelig fødested for fysikalsk-medisinsk behandling og tjenester i en kristen ramme.

netropper. Med faste fagspalter om russ spørsmål ble *Sunnhetsbladet* en naturlig medspiller.

Avholdsbevegelsen gikk dessuten hånd i hånd med sosialistbevegelsen, hvor dr. Nissen redigerte bladet *Social-Demokraten* en periode. Alkoholindustrien ble ansett som kapitalistenes og profitørenes verste lakeier, ofte uttrykt i sterke ordelag. Blant de mest kjente sosialist-totalistene kan nevnes Martin Tranmæl, og senere Einar Gerhardsen.

Blant de mest kjente sosialist-totalistene kan nevnes Martin Tranmæl og senere Einar Gerhardsen

Blant fagprofesjonene stod ellers prester og lærere som sentrale støttespillere, mens embetsmenn og akademikere var i opposisjon. Bevegelsen ble anklaget for fanatisme, hykleri og kulturfiendskap, selv om det kulturelle engasjementet var stort, med bibliotek og leserom, sangkor og orkestre, stevner, turer og festlige sammenkomster.

SUNNHETSBLADET VED ÅRHUNDRESKIFTET

Sunnhetsbladet nevner ikke unionsstriden fram mot selvstendighet og kongevalg i 1905 med et eneste ord. Heller ikke nevnes den økonomiske krisen i forbindelse med «Kristiania-krakket». Bladet levde tvert om stadig bedre på trendene i tiden med tro på alt godt, inklusive framtiden og framskrittet. Samarbeidet med frivillighetsbølgene var stort og kan forklare mye av abonnementsveksten. Salgsleder O. J. Olsen Røst tok initiativ til vervingskampanjer publisert i bladet, hvor man kunne oppnå gratisabonnement, malerier og relaterte bøker for innsatsen. Mange bokhandlere hadde dessuten oppslag med: «Her abonneres på *Sundhedsbladet*.»

Men redaksjonelt skjedde det også store ting. Bladet ble utvidet til 24 sider fram mot 1905. Papiret ble hvitere, med stadig flere illustrasjoner, noen også i farger. Den nye redaksjonsstaben omfattet et imponerende internasjonalt legekolegium, slik som J. H. Kellogg, A. B. Olsen

CARL OTTOSEN 1936 (TEGNING: OTTO NEUMAN)

og D. Poulsen, alle fra Battle Creek Sanatorium i Michigan i USA, W. H. Maxson fra St. Helena Sanatorium i California, E. F. Waggoner i London og de Forest i Basel. Sannsynligvis gav denne listen både tillit og spenning hos leserne. Redaksjonssekretær L. Muderspach visste dessuten å knytte bladet til den lokale situasjon.

I tillegg var Ottosen selv både dynamisk, engasjert og til tider aggressiv i faget. I sin innledende artikkel takket han for støtten fra alle de «tusinde abonnenter» i bladets 17-årige historie. Målsetningen er å lære de brede lag av folket «Veien til Sundhed, Styrke og Livskraft, i form av en Sundhedsreform» i en bred helseforståelse. Fokus ble satt på frisk luft, rent og godt drikkevann, omlegning av kostholdet, renslighet, legemlig utdannelse med sport og mosjon, bedre påkledning, særlig for barn og kvinner, bedre boligmiljø, passende legemlig og åndelig arbeid og tilstrekkelig søvn og hvile. Avholdssaken ble et hovedfelt, inklusive kamp mot tobakk og kaf-

fe. Skolens mangel på fysiologi i teori og praksis ble nærmest en kampsak.

Opplaget steg fra 2000 i 1896 til 12000 i desember 1897, med videre markert vekst fram mot 1905. Redaksjonelt ble bladet flere ganger beskrevet som Nordens eldste, mest utbredte og derfor mest leste tidskrift av sitt slag. Det var «den folkelige Sundhedsplejens mest utbredte Organ i Norden.» ■

Sundhed, det er –

Sundhed – det er *Arbeidsevne*,
En utrættelig Skabermagt,
Som Livets store Stevne
Trodsrer Motstand og Foragt.
Den, hvor Svagthed sank i Grus,
Reiser Livets stolte Hus.

Sundhed – *Arbeidslysten* skaber
Gjennem ildfuld Virketrang.
Ingen eier den – og taber,
Den er Livets Seierssang,
Tager modig, frisk og djerv
Fat paa Livets tyngste Hverv.

Sundhed ægte *Livslust* bringer
Til hver modløs, trættest Sjæl,
Løfter som paa Ørnevinger
Til en Flugt mod høie Fjeld,
Did, hvor i hvert modløst Bryst
Atter fødes Livets Lyst.

Sundhed - det er *Livsens Glæde*,
Skaber Sommer lys og lang,
Foraarsgrøde. Varme Væde,
Den er Livets Jubelsang,
Skaber Lys i mørkest Nat.
Den er Livets største Skat.

Carl Ottosen
Sunnhetsbladet, januar 1905

SUNNHETSBLADETS REDAKTØR 1897-1942

Carl Ottosen

- REDAKTØR I 45 ÅR
- SKREV EN REKKE BØKER.
- LEDET FLERE ORGANISASJONER INNEN AVHOLD, KOSTHOLD, MOSJON, DYREVERN, MEDISIN M.M.

Carl Jacob Ottosen (1864-1942) ble født 26. juli 1864 i nærheten av Fredrikshavn i Nord-Jylland. Etter en del år med studier i veterinærmedisin, lærerfaget og humanmedisin tok han medisinsk embetseksamen i 1896, fulgt av videreutdannelse ved fysikalsk-medisinske institusjoner i Tyskland og i Nord-Amerika, bl.a. hos dr. J. H. Kellogg ved Battle Creek sanatoriet i Michigan.

I 1898 grunnla han Skodsborg Badesanatorium og arbeidet som overlege ved institusjonen det meste av livet. Sammen med sin kone Poulina Johanne fra Lesja startet han også Nordens første fysioterapiskole og en fødevarerfabrikk for vegetariske matprodukter. I mellomkrigsårene åpnet han datterinstitusjonen Frydenstrand utenfor Fredrikshavn på Jylland. Ved siden av å være *Sunnhetsbladets* redaktør i 45 år (1897-1942) skrev han en rekke bøker om helse spørsmål. Han var i perioder leder for flere organisasjoner innen avhold, kosthold, vegetarisme, mosjon, dyreverv, medisin og mer.

Han giftet seg første gang 10. april 1897 i Sank-Center, Minnesota, med Poulina Johanne Norderhus fra Lesja i Gudbrandsdalen. Hun arbeidet nært sammen med ham i de ulike helseprosjektene. Etter hennes død i 1921 giftet han seg for annen gang 5. juli 1923 med Carla Rasmussen fra Danmark. Etter sin manns død skrev hun en bok om hans liv, *En stridens mann*.

MATTESONS ORGEL

Visste du at et orgel/harmonium som John G. Matteson tok med seg hjem fra Amerika, står hos Per de Lange? Jeg visste det ikke før nå nylig. Per har tatt vare på dette i en del år, men ønsker nå at det skal komme tilbake til menigheten.

Orgelet er jo et klenodium som bør tas vare på, og vi må finne en god løsning på hvor det skal plasseres. Nå er det slik at DNU har opprettet et råd for HASDA, det historiske arkivet vi har, som nå etter hvert forhåpentligvis får bedre lokaler på TVS. Kanskje det kan finne sin plass der?

Dette orgelet må repareres hvis vi skal ha det i funksjonell stand. Man tror at det kan koste mellom 10 og 40.000 kroner. Noen av oss har gitt uttrykk for at vi ønsker å bidra økonomisk til dette. Hvis du også føler at dette er viktig, og ønsker å gi noe, så send en melding til meg eller Richard Vagn Jensen.

Historien til orgelet er litt uklar. Per opplyser at det havnet hos ham etter at noen private som bodde i nærheten av Vik ville kvitte seg med det på loppemarked for en del år siden. Terje Johannessen mener at det, etter i mange år å ha stått i Betel i Oslo, kom i Sveinung og Anne Haugens eie, i Sauherad. Deres datter skal ifølge Terje ha tatt det til Vik.

Hvis noen av dere leserne vet mer om orgelets historie er vi svært interessert i å få tak i den informasjonen.

Trygve Andersen

TORBJØRNS BIBELQUIZ

AV TORBJØRN HALVORSEN
(SVARENE STÅR NEDENFOR)

1 Her møter vi en mann som fyller 600 år samme år. Mannen har med seg sin kone, sine 3 sønner og svigerdøtre. Vannet står 15 alen over fjellene og slik ble det i 5 måneder. På den syttende dagen i den sjuende måneden strander han på et spesielt sted som i dag ligger i Tyrkia. Hva heter det?

2 Her møter du en engel som forteller: Det fins to brødre, som begge ønsker førstefødsels-velsignelsen fra sin far. Den yngste lurer den til seg, på uærlig vis. Han må rømme for livet, men ting ordner seg for ham etter hvert. Han får 12 sønner, og den nest yngste blir statsminister i et nord-afrikansk land. Dit kommer også hans far, som senere dør, men ikke blir gravlagt der. Hvor ble han gravlagt?

3 Her treffer du en prest som heter Re'uel. Han har sju døtre. En av dem gifter seg med en egypter og får to sønner. En av sønnene heter Gersom. Vi befinner oss i en ørken, men hva heter stedet?

4 Vår mann møter et overnaturlig fenomen og blir tiltalt av en han ikke umiddelbart kjenner. Han blir bedt om å frigjøre et helt folk fra slaveri. Hvilket land er de i?

5 600 000 menn, pluss kvinner og barn, reiser ut fra Sukkot. Det er en skysøyler foran dem om dagen, og en ildsøyler om natten. De får beskjed om å slå leir foran Pi-Hahiro, mellom Migdol og havet. Hvilket sted drar de gjennom etterpå?

1. Ararat-fjellene (1 Mos. 8, 4) 2. I hulen på Makpela-marken
3. Midian (2 Mos 2, 15) 4. Egypt (2 Mos 2, 18)
5. Sivsjoen/Rødehavet (2 Mos 13, 18)

Seniorstevnet

23.-28. juli 2019

NORSKE OG DANSKE SENIORER INVITERES HERVED TIL STEVNE PÅ KURSUSCENTER SEVERIN, SKOVVANGEN 25, MIDDELFART I DANMARK, MED MULIG INNKVARTERING PÅ DET NÆRLIGGENDE COMWELL HOTEL.

Rudy van Moere, professor i GT ved universitetet i Antwerpen (Belgia) blir hovedtaler. Temaet er «Åpenbaringsboken og det gamle testamentets profeter».

Workshops:

- *Hvorfor vi tror hva vi tror* (Lehnart Falk)
- *Kristendom og kunstforståelse*
- *Hvordan får jeg mest ut av min bibellesing* (Rudy van Moere)
- *Kreativ kristendom*

Rudy van Moere

For norske deltakere er prisen kr 4.250 for dobbeltrom og kr 4.550 for enkeltrom. Det tas forbehold om kursendring.

Påmelding skjer ved å sende depositum på kr 500 pr. person til konto 3000.26.41867. Det resterende må være betalt innen 1. juni 2019.

Mer informasjon kan fås hos formann, sekretær eller kasserer (kontaktinfo i oversikten ytterst til høyre på siden).

Organ for
**SYVENDE DAGS
ADVENTISTKIRKENS
SENIORFORENING**

Adresse: Postboks 124
3529 Røyse
Bank: 3000 26 41867
Org.nr: 997 229 231
Nett: www.sdasenior.no

Formann
ODD-HENRIK OLSEN
Spinnesiden 54, 1536 Moss
Telefon 92415928
odd.henrik.olsen@adventist.no

Sekretær
REIDAR LARSEN
Bergsengvegen 71, 2372 Brøttum
Telefon 62 12 26 66 - 943 32 898,
reidar.larsen@adventist.no

Kasserer
RICHARD VAGN JENSEN
Glimmerveien 19, 3340 Åmot
Telefon 32 75 25 89 - 924 93 322
hrv.jensen@gmail.com

Redaktør for «Senioren»
TRYGVE ANDERSEN
Solliveien 13, 1472 Fjellhamar
Telefon 67 90 43 24 - 970 33 601
trygand@gmail.com

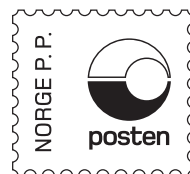
«Senioren» kommer ut fire ganger i året og sendes til alle medlemmer av SDA Seniorforening. Medlemskap tegnes ved å sende kr 200 til bankkonto nummer 3000 26 41867.

Gaver til bladet eller Seniorforeningens aktiviteter, sendes også til konto 3000 26 41867. Mange takk!

Oppsigelse av medlemskap gjøres via sekretæren.

Tips, artikler og bildestoff til bladet sendes redaktøren.

Returadresse
Senioren
R. V. Jensen
Glimmerv. 19
3340 Åmot

Av Karl Abrahamsen
Nordisk ungdom, desember 1923

Sne! Sne!

Sne, sne!

Å, hvor den daler og drysser fra sky,
velter seg fonnevis op langs med veien,
hiver seg haugewis innunder heien,
søker bak stener og stammer sitt ly.

Sne, sne!

Nu har den lagt seg til ro over vang.
Over det blendende snehav det glitrer,
gjennom den tindrende frostluft det sitrer,
skjelver og dirrer av dombjelders klang.

Sne, sne!

Over dens vidder har senket sig natt.
Nordlyset flammer og flagrer på himlen,
stilnet er støien fra menneskevrимlen,
stjernen kun blinker så fredfullt og matt.

Sne, sne!

Ned fra det høie den renhet har bragt,
dekket den har alt det triste og stygge.
La også himmelens høihet og hygge,
renhet og fred i vårt hjerte bli lagt.